Ministerie van Financiën

TER BESLISSING
Aan
de minister
19/11

Generale Thesaurie
Directie Deelnemingen

Persoonsgegevens

nota

Beantwoording schriftelijk overleg NII

Datum
11 november 2026

Notanummer
2026-0000501837

Bijlagen
1. Aanbiedingsbrief
2. Beantwoording SO
3. Inbreng SO
4. Kamerbrief Startschot NII

Aanleiding

De Tweede Kamer heeft op 15 oktober jl. in een schriftelijk overleg (SO) vragen gesteld over de kamerbrief 'Startschot van de Nationale Investeringsinstelling'.

Beslispunten

- Bent u akkoord met de aanbiedingsbrief, waarin u ook ingaat op de motie-Bushoff, motie-Nanninga/Keijzer en motie-Hoogeveen (bijlage 1)? Als u akkoord bent vragen wij u deze brief te ondertekenen. U stuurt de brief mede namens de minister van Economische Zaken en Klimaat en de minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking.
- Bent u akkoord met de beantwoording van het schriftelijk overleg Startschot van de NII (bijlage 2)?
- Gaat u akkoord met het openbaar maken van deze nota, conform beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's? Wij adviseren positief.

Kernpunten

- In de aanbiedingsbrief wordt ingegaan op de volgende moties:
  - Motie-Bushoff verzoekt de regering om de NII ook het mandaat te geven om zich te richten op projecten waarvan het rendement onzeker is maar het risico er mee in verhouding staat. De reactie hierop is dat vanuit de randvoorwaarden voor investeringen uit het kernkapitaal volgt dat de NII risicovolle investeringen mag doen. Het rendement moet wel in verhouding staan tot het risico.
  - Motie-Nanninga/Keijzer verzoekt de regering ervoor te zorgen dat beleid omtrent kenmerken als geslacht, afkomst of culturele achtergrond geen investeringscriterium wordt. In de reactie geven we aan dat de NII haar eigen investeringscriteria bepaalt maar dat het kabinet het mandaat en de doelstellingen definieert: diversiteits- en inclusiecriteria maken daar geen deel van uit.
  - Motie-Hoogeveen verzoekt de regering om de integratie van Invest International in de NII expliciet te benutten om regeldruk voor ondernemers te schrappen. De motie wordt meegenomen in het verdere proces van de oprichting. De overheid zal geen partij zijn in contact tussen de NII en ondernemers.
- In de beantwoording van het schriftelijk overleg gaat u in op vragen van de volgende fracties: D66, VVD, PRO, PVV, CDA, JA21 en SGP. De hoofdlijnen van de beantwoording zijn hieronder toegelicht.

18/11

Toelichting
Hieronder treft u een samenvatting van de belangrijkste antwoorden van het SO.

Investeringsbeleid

- Investeringen uit het kernkapitaal vinden plaats op marktconforme voorwaarden. De Staat heeft enkele investeringscriteria opgesteld, namelijk: de investering moet in lijn zijn met de doelstelling van de NII, additioneel zijn aan de markt, privaat kapitaal mobiliseren en een positief financieel rendement nastreven. Binnen deze criteria heeft de NII de vrijheid en verantwoordelijkheid om haar eigen investeringsbeleid op te stellen.
- Een investering van de NII kan onder marktconforme voorwaarden plaatsvinden en additioneel aan de markt zijn. Wanneer de NII samen met private partijen investeert vanuit het kernkapitaal, gebeurt dat in beginsel op gelijke voorwaarden. Risico en rendement worden daarmee naar rato van de inbreng verdeeld. Als de NII andere voorwaarden hanteert dan private partijen, zoals een risicovollere of langer lopende investering, moet de rendementseis dat extra risico reflecteren.
- De NII kan onder niet-marktconforme voorwaarden investeren als het project onder een ministeriële regeling valt.

Strategische autonomie

- De NII kan projecten oppakken die de strategische autonomie van Nederland versterken, mits deze investeringen marktconform zijn.
- Omdat deze investeringen veelal niet marktconform zijn, kan mogelijk een regeling bij de NII worden ondergebracht rondom dit thema. Hiervoor dient apart besluitvorming plaats te vinden.

Financiering

- De toekomstige investeringsagenda van de NII is nog onbekend, en daarom is onduidelijk of en hoeveel aanvullend kapitaal in de toekomst nodig is. Wanneer aanvullend kapitaal nodig is, dan kan dat worden ingevuld via additionele kapitaalstortingen of via vreemd vermogen (eventueel met een garantie). Op termijn besluit het kabinet of NII de mogelijkheid krijgt om vreemd vermogen aan te trekken.
- In de eerste jaren na oprichting wordt geen dividend uitgekeerd aan de Staat. Daarna zal uitkering afhankelijk zijn van de financiële buffers en de kapitaalvraag van de NII.
- De Staat loopt risico ten aanzien van het gestort kapitaal, namelijk verlies ervan. De Staat spreekt financiële doelstellingen af met de NII om dit risico te monitoren en mitigeren. De Staat loopt geen risico over het vermogen dat privaat wordt gemobiliseerd.
- In de fase tot en met de oprichting van de NII hebben de bestaande instellingen ook kapitaal nodig. Bij de Voorjaarsnota wordt de Kamer geïnformeerd hoe hiermee wordt omgegaan.

Sectorclassificatie

- Wanneer de NII als "sector overheid" wordt geclassificeerd, is het uitgeven van vreemd vermogen niet doelmatig omdat de schuld van de NII wordt opgeteld bij de staatsschuld. Op het moment dat een vormgevingskeuze geen impact heeft op de doelstelling van de NII, maar wel een positieve invloed heeft op de classificatie als buiten de sector overheid, dan zal het kabinet deze vormgevingskeuze implementeren.

NII bestuur

- De zoektocht naar een nieuwe CEO is gestart.
- De NII-bestuurders ontvangen een beloning die hoger ligt dan de WNT, net zoals bij andere staatsdeelnemingen zoals Tennet.

CPB rapport 'De Nationale Investeringsinstelling: doelen en keuzes'

- Het kabinet deelt de hoofdlijnen van het onderzoek.
- Het CPB geeft aan dat niet zozeer onvoldoende financiering, maar vooral andere factoren investeringen in de weg kunnen zitten. De beantwoording benoemt dat de NII niet alle problemen kan wegnemen, en zich enkel richt op bedrijven die moeite hebben met ophalen van durfkapitaal. Andere belemmeringen pakt het kabinet via andere sporen aan (zoals stikstof, netcongestie en infrastructuur).

Intentieverklaring

- De pensioensector heeft de intentieverklaring niet getekend omdat zij de ambities van de verklaring nog niet onderschrijven.
- De financiële sector wordt betrokken in de Strategische Adviesraad.
- Richting de oprichtingsdatum van de NII zal worden bezien of en hoe de strategische adviesraad een structureel karakter kan krijgen in de governance van de NII.

Wetgevingstraject

- Het kabinet streeft ernaar medio 2027 het voorstel voor de Machtigingswet voor de NII in internetconsultatie te brengen en daarna ter advisering aan te bieden aan de Raad van State, zodat het begin 2028 aan de Tweede Kamer kan worden aangeboden.

MVO

- Voor investeringen wordt getoetst of deze voldoen aan MVO-standaarden, in lijn met het staande deelnemingenbeleid.
- Dit leidt niet tot diversiteits- en inclusiecriteria voor investeringsbeslissingen, zoals genoemd in motie Nanninga/Keijzer.

Communicatie

Geen aanvullende communicatie voorzien.

Politiek/bestuurlijke context

Betreft de beantwoording van het schriftelijk overleg. De vragen zijn gesteld door de fracties van D66, VVD, PRO, PVV, CDA, JA21 en SGP. In de aanbiedingsbrief gaat u in op motie-Bushoff, motie-Nanninga/Keijzer en motie-Hoogeveen.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.